

УДК 725.51

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІТОДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРАХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Зоя Запорожець

Національний авіаційний університет, Київ, Україна

Науковий керівник- Наталія Бжезовська

Ключові слова: інтер'єр, медичні заклади, озеленення, приміщення, фітодизайн.

Вступ. Оскільки екологічний стан в деяких містах України є несприятливим, фітодизайн набуває особливої актуальності для приміщень медичних закладів. Правильно організоване озеленення не лише відіграє важливу роль у формоутворенні приміщень, очищенні і нормалізації вологості повітря, а і є певним резервом у покращенні загального самопочуття хворої людини та підвищення її психоемоційного настрою.

Матеріали та методи. Об'єктами дослідження обрано лікувально-профілактичні заклади міста Полтави. Запропоновано варіанти застосування елементів озеленення у медичних приміщеннях.

Результати. Сьогодні проведено багато досліджень і є велика кількість даних, які свідчать про зв'язок між станом здоров'я людини та рівнем озеленення навколишнього середовища. Летючі фітоорганічні речовини рослин відіграють важливу роль у профілактиці захворювань і забезпечують в приміщеннях:

- створення чистого та зволоженого повітря;
- очищення від побутових та виробничих газів та пилу;
- очищення повітря від хвороботворної мікрофлори;
- збагачення повітря біогенними речовинами;
- звукопоглинання;
- комфортну та естетичну атмосферу.

Крім того, озеленення в медичних приміщеннях справляється з такими завданнями як поділ простору на функціональні зони та корисний вплив зеленого кольору на нервову систему людини.

Для виконання фіто-композицій, які будуть нести естетичну цінність й підсилюватимуть рівень оздоровчих властивостей приміщення, окрім композиційних законів та сезонних особливостей потрібно враховувати ще біологічні властивості рослин. Таким чином, рослини для фітодизайну поділяють на такі основні групи:

- *Композиційні.* До цієї групи відносяться рослини, які створюють композиційну завершеність. За особливостями їх поділяють на:

а) головні (акцентні). Такий тип рослин має великі листки, які будуть центром, або основним елементом композиції. На листках можуть бути прості орнаментальні візерунки. Наприклад, юкка, філодендрон, монстера, вашингтонія;

б) допоміжні акцентні. Рослини, які мають розсічену форму листка. Наприклад, шефлера;

в) допоміжні. Можуть слугувати і як допоміжний елемент композиції (протягом усього періоду), і як акцентуаційний елемент (під час цвітіння). Наприклад, амариліс, гемантус.

- *Повітроочисні рослини.* До цієї групи відносяться рослини, які відповідають за очищення повітря, а саме: знищення токсичних речовин та шкідливих домішок, дезінфекція, очищення приміщення від цвілі і запобігання її прояву а також поглинання чадного газу та ін.. Наприклад, нефролепіс, хлорофітум чубатий, спатіфілум, пеперомія туполиста (очищає повітря від формальдегіду та бензолу), антуриум (очищає повітря від аміаку, формальдегіду та таулолу), аспарагус шпренгера (поглинає важкі метали).

- *Природні зволожувачі повітря.* Рослини, основне завдання яких - це допомога нормалізації рівня вологості у повітрі. Наприклад, пеперомія, сциндапус.

- *Рослини-індикатори.* До цієї групи належать рослини, за допомогою яких можна визначити проблеми середовища, у якому вони знаходяться, і чистоту повітря. Наприклад, стабілізований мох. Окрім неймовірних декоративних функцій, стаючи сухим і крихким він сигналізує про недостатній рівень вологості повітря (за вологості менш ніж 35%).

Раніше більшість медичних закладів обмежувались озелененням фойє, коридорів або переходів з одного корпусу до іншого. Пізніше у деяких клініках стали використовувати рослини у лікарняних кімнатах тимчасового перебування пацієнтів. При озелененні приміщень важливу роль відіграє естетичний фактор, За допомогою використання квіткових горщиків різної конфігурації та декоративного гравію створюється затишний інтер'єр. Можна облаштувати зелену стінку або створити композицію з групи рослин у вигляді зеленого острова. У медичних закладах існують зони, в яких заборонено розміщувати будь-які рослини: операційна, трансплантаційні відділення, ізолятори, приміщення для немовлят, палати для пацієнтів із ослабленим імунітетом. Жодних обмежень не існує щодо озеленення адміністративної зони. Для комплексного вирішення проблем боротьби з інфекційними захворюваннями вчені рекомендують створювати при медичних закладах приміщення для фітотерапій, фітореабілітаційні зимові сади, де додатково можна проводити сеанси ароматерапії та психоемоційного розвантаження.

Висновки. У пошуках душевного комфорту та спокою людина внутрішньо прагне до природи. Тому оптимальне об'ємно-планувальне рішення з використанням фітодизайну в лікувально-профілактичних закладах має велике значення і, як природний цілющий засіб може відігравати певну роль у відновленні здоров'я пацієнтів, особливо у період реабілітації.